

Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dallarının II. Öğretimindeki Sorunları ve Çözüm Önerileri

The Problems And Solutions Of Evening Classes in Art Teaching Programmes at Fine Arts Teaching Departments in Turkey

Tamer KAVURAN

Fırat Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Elazığ-TÜRKİYE

ÖZET

Türkiye’de 22 tane Eğitim Fakültesinde Güzel Sanatlar Eğitiminin Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalları açık olup bunların 12 tanesi II. Öğretime de öğrenci almaktadır. Nitelikli sanat eğitimcilerinin yetişmesinde bu öğrencilerin eğitimi önemli bir faktördür. Türkiye’nin geleceğinde etkin roller alacak resim-iş öğretmeni adaylarının eğitiminde karşılaşılan sorunların giderilmesi gerekmektedir. Bu araştırma ile Türkiye’de resim-iş öğretmenliği anabilim dallarında görev yapan öğretim elemanlarının, Türkiye’de resim-iş öğretmenliği anabilim dallarındaki II. Öğretiminde karşılaştıkları sorunların çözümüne ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Tarama modelinde desenlenen araştırma, 2001-2002 Eğitim-Öğretim yılında Türkiye’de 21 Üniversitenin Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapan 323 öğretim elemanı üzerinde gerçekleştirilmiş olup evrenin % 79.9’undan kullanılabilir veri elde edilmiştir. Araştırmada, verilerin çözümlenmesi aşamasında, araştırma amaçları doğrultusunda, frekans, yüzde ve non parametrik istatistik tekniklerinden kay kare (X^2) den yararlanılmıştır. İstatistiksel çözümlenmelerinde .05 anlamlılık düzeyinin kullanıldığı araştırmada, çözümlenmeler “SPSS 10 for Windows” paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre Türkiye’de Güzel sanatlar Eğitimi Resim-İş Öğretmenliğinin II. öğretiminde pek çok sorunların olduğu sonuçlarına varılmış ve çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalı, Sanat Eğitimi, Resim-İş Öğretmeni, II.Öğretim.

ABSTRACT

There are 22 Art Teaching Programmes at the Departments of Fine Arts in Education Faculties in Turkey, 12 of which accept students for evening classes. Training these students is important from the point of training qualified art teachers. The problems in training future art teachers should be eradicated. This study aimed to determine the opinions of the teaching staff working at Art Teaching Programmes on the problems of evening classes at Art Teaching Programmes. The study was conducted in 21 Art Teaching Programmes in Turkey in 2001-2002 academic year and the 323 teachers participated in the study. The data which were accepted valid and useful were obtained from 79.9 % of the population. In analyzing the data; frequency, percentage and chi-square (X^2) were used. In data analysis .05 significance level was used and "SPSS 10 for Windows" statistics package was used. According to the findings obtained from the study, it was observed that there are a lot of problems at the evening classes of Art Teaching Programmes in Fine Arts Departments in Turkey and possible solutions were suggested.

Key words: Educational Faculties, Art Teaching Programmes, Art Teaching, Art Teacher, Evening Classes

1. Giriş**1.1. Problem**

Türkiye’de Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Ana bilim Dallarının amacı; temel eğitim ve orta öğretime nitelikli resim-iş öğretmeni yetiştirmektir. Yüksek öğretimde sanat eğitimi, hem program hem de yöntem açısından uzman eleman yetiştirilirken farklı düşünülmelidir. Öğretmenlik mesleğinde bulunanların sağlam bir genel kültür ve alan bilgisi yanında sağlıklı bir öğretmenlik meslek bilgisine sahip olmaları gerekmektedir (Küçükahmet, 1988: 112). Bu durum resim-iş öğretmenleri için de geçerlidir. Resim-iş öğretmenliği ana bilim dallarının çağdaş eğitim kurumları olabilmeleri için yeterli fiziksel mekân, tesis, teçhizat ve modern eğitim araçları ile desteklenmesi gerekmektedir (Cömert, 2002).

Eğitim kurumları olarak üniversitelerimiz pek çok sorunla karşı karşıya bırakılmaktadır. Bunların başında Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Resim-iş Öğretmenliği Ana bilim Dallarını gelmektedir. Gerekli görülen nitelik ve nicelikte resim-iş öğretmeni yetiştirilememesinin nedenlerinden biri, üniversitelerdeki alt yapı ve öğretim elemanı bakımından eksikliklerin bulunmasıdır (İşbilen, 2002).

Öğrenci alım sınavlarından kaynaklanan sorunlar, ekonomik sorunlar, teknolojik sorunlar, nitelik-nicelik bakımından uygun olmama durumu, fiziki ve sosyal çevreden kaynaklanan pek çok sorun, buralarda verilen eğitimi etkilediği gibi ilk ve ortaöğretimdeki sanat eğitimini de etkilemektedir. İlk ve ortaöğretimde sanat (resim) eğitimi derslerinin diğer derslere göre ikinci planda görülmesi ya da seçmeli olması, bir çok kişi tarafından gereksiz dersler olarak görülmesi sanat eğitimcilerinin seçilip yetiştirilmesinden, sanat eğitimi ders programlarının hazırlanmasına kadar bir çok sorunu da beraberinde getirmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Türkiye’de eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği ana bilim dallarına II. Öğretiminde karşılaşılan sorunları belirleyip bu sorunlara çözüm önerileri sunmaktır. Bu genel amacı gerçekleştirmek için aşağıda yer alan soruya cevap aranmıştır:

Öğretim elemanlarının; Resim-İş Öğretmenliği Ana Bilim Dallarının II. Öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bireyin duygusunu, düşüncesini ve izlenimlerini anlatabilme yeteneklerini ve yaratıcı gücünü estetik bir düzeye ulaştırmak ancak sanatın eğitim çerçevesi içinde verilmesiyle mümkün olacaktır. Gelişmiş ülkelere baktığımızda sanat eğitimi derslerinin zorunlu dersler olarak yerini almış olması, bu olabirliğin dikkate alınmış olmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye’de ise sanat eğitimi dersleri lise ikinci ve

üçüncü sınıflarda, ön lisans ve lisans öğretiminde seçmeli dersler kapsamında yer almakta ayrıca birçok kişi tarafından gereksiz dersler olarak görülmektedir.

Gerçekçi bir okul sistemi ya da akademik eğitim, bilim ve sanatın iş birliğine dayandırılmalıdır. Sanatın da, bilimin de amacı yaşama hizmet etmek ve yeniyi keşfetmektir. Sanata ve duyguların eğitimine önem veren okul ya da eğitim sistemlerinde, duygular eğitilirken, zihinsel yeteneklerin, düşüncenin, zekânın da geliştiği gözlenmektedir. Sanat duygu ve düşünce arasındaki içice geçmiş bağlantıyı vurgularken öğrenme ve gelişim sürecinin de etkin bir yardımcısıdır (Odabaşı , 1986). Eğitimin, modern olmayan maddî koşullarla çarpışma zorunluluğu ve çevrede modern biçimlerin olmayışı karşısında, eğitimin bu yokluğu giderme zorunluluğudur. Çağın gereksinimlerini öğrenciye kazandırmalı ve modern yaşamla uyuşmayan, eğitime baskı yapan etkilerle çarpışabilmek eğitimin en önemli görevlerinden biridir (Türkoğlu, 1997). Özellikle resim-iş öğretmenliği ana bilim dallarında, atölye olanaklarını genişletip, çağdaş araç gereçlerle donatılması önemlidir (Akalan, 2002).

Sanat; insanın insan olma özelliklerinden biri ve en önemli özelliğidir. İnsanın, hayatı boyunca gördüğü, duyumsadığı pek çok eksiklik, çelişki veya hatalar; sanatın ve sanatın fonksiyonlarının yeterince kavranamayışından ve bunun sonucunda da sanatı hak ettiği yere oturtamayışından kaynaklanmaktadır. Bu eksiklik, çelişki ve hatalar ancak iyi bir sanat eğitimiyle giderilebilir.

Türkiye’de sanat eğitimine ilişkin etkinlikler, daha çok öğrenci kaynağı ve seçimine ilişkin problemlerle doludur. Çok fazla öğrencinin üniversite kapılarına yığılması, öğrencinin üniversite düzeyine gelmeden önce iyi bir sanat eğitimi almamış olması Türkiye’de bu alandaki başarı yüzdesini çok gerilere götürmüştür. Sanat eğitiminin, bir toplumun gelişmesi ve çağdaşlaşmasında önemi büyüktür. Bu noktada Eğitim Fakültelerinin Resim-İş Öğretmenliği Ana Bilim Dallarının II. Öğretimi açılmadan önce alt yapısı, öğretim elemanı yeterliliği, teknik araç gereç, fizikî mekân vs. göz önünde bulundurulmalıdır.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma; literatür taraması sonucu ulaşılan kaynaklar, konu ile ilgili uzman sanat eğitimcilerinin görüşleri, Türkiye’de Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Resim-İş Öğretmenliği Programlarında görev yapan öğretim elemanlarının görüşleri ile sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

Araştırmada, aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir:

- Araştırma doğrultusunda, anket hazırlanıp ve anketten alınan sonuçla anketin yapıldığı üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği ana bilim dallarındaki öğrenci sayısı ve bu dallarda görev yapan öğretim elemanlarının görüşleri yansıtılmıştır.
- Belirlenen bölümlerde eğitim etkinlikleri ve bu bölümlerdeki öğretim üyeleri, öğretim görevlileri, okutmanlar, uzmanlar ve araştırma görevlilerinin durumu yansıtılmıştır.
- Ölçme aracının yeterliği için uzmanların görüşü alınmıştır.

Deneklerin anketi cevaplandırırken hiçbir etki altında kalmaksızın tarafsız olarak cevaplandırmaları sağlanmıştır.

2. Yöntem

2.1 Araştırmanın Modeli

Türkiye’de Resim-İş Öğretmenliği Ana Bilim Dallarının II. Öğretimine ilişkin karşılaşılan sorunların tespit edilmesinin amaçlandığı bu araştırmada, “Tarama Modeli” kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da hâlen var olan durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar (Karasar, 1991: 77). Tarama modelindeki araştırmalar ilk ve temel araştırma eylemi niteliğini taşırlar. Eğitim sorunlarının birçoğu tanımlanabilir nitelikte olması nedeni ile tarama modelindeki araştırmalar bilginin anlaşılması ve

artırılmasında kuramcılara ve uygulayıcılara önemli katkılar sağlamaktadır (Balcı, 1997: 21).

Araştırma, ankete dayalı verilerden oluşmaktadır. Ayrıca, araştırma konusu, ilgili bilimsel yayınların listesini içeren indeks ve özlerin taranması, kütüphane koleksiyonlarının taranması, ilgili programların incelenmesi ve bu konuda deneyimli sanat eğitimcilerinin görüşleri ile betimlenmeye çalışılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2001-2002 Eğitim-Öğretim yılında Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakültelerindeki Resim-İş Öğretmenliği Ana Bilim Dallarında görev yapan öğretim elemanları (profesör, doçent, yardımcı doçent, öğretim görevlisi, okutman, uzman ve araştırma görevlileri) oluşturmaktadır (EK-1). Güvenilir verilerin elde edilmesi amacı ile örneklem alma yoluna gidilmemiş, evrenin geneli üzerinde çalışılmış, "kendini örnekleyen evren" (Çilenti, 1984: 137) araştırmanın çalışma evreni olarak kabul edilmiştir.

2.3. Veriler ve Toplanması

Bu araştırmada, veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket, deneyimli öğretim üyeleri ile sanat eğitimcileri ve uzmanların görüşleri alınarak hazırlanmıştır.**

Anket uygulamaları, eleştiriler ışığında oluşturulup son şekli verilerek gerekli izinler alındıktan sonra, Anadolu Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi ve İnönü Üniversitesine elden, diğer üniversitelere posta yolu ile uygulanmıştır. Anketlerle birlikte, dönüş için adresli ve pullu zarflar gönderilmiştir. Gönderilen 323 anketten 258 tanenin geri dönüşü sağlanmış ve bunların tamamı işleme koyulmuştur. İşleme alınan anketlerin yüzdesi %79.9'dur. Dönüş oranlarını yükseltmek için, bölüm ve ana bilim dalı başkanları ile telefon görüşmeleri yapıp, izlemeler de dahil gerekli tüm çabalar gösterilmiştir.

** Prof. Oya Kınıklı, Prof. Halis Biçer, Doç.Dr. Esmahan Ağaoğlu, Yard.Doç. İ. Halil Türker.

2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırmada geri dönen 258 anket, alfabetik olarak üniversitelere göre sınıflandırılıp numaralandırılmıştır. Daha sonra anketler tek tek incelendiğinde sorulara verilen cevapların yüzdesinin fazla olması göz önünde bulundurularak tüm anketler değerlendirilmeye alınmıştır. Böylece araştırmanın çalışma evreni 258 öğretim elemanı olmuştur.

Araştırmada veri toplama aracı ile toplanan verilerin çözümlenmesi aşamasında, araştırma amaçları doğrultusunda, frekans ve yüzdeden yararlanılmıştır. İstatistiksel çözümlenmelerinde .05 anlamlılık düzeyinin kullanıldığı araştırmada, çözümlenmeler “SPSS 10 for Windows” paket programı ile gerçekleştirilmiştir.

3. Bulgular ve Yorumlar

3.1. Öğretim Elemanlarının Kişisel Durumlarına İlişkin Bilgiler

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının; cinsiyeti, yaşı, hizmet süresi, mezun olduğu lisans programı, mezun olduğu lisans ana sanat dalı, mezun olduğu lisansüstü programı, çalıştığı üniversite, akademik kariyeri ve yabancı dillerine ilişkin bilgilere aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir:

Tablo-1: Öğretim Elemanlarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sayı (N)	Yüzde (%)
Kadın	86	33.3
Erkek	172	66.7
Toplam	258	100.0

Tablo-1’de görüldüğü gibi araştırma kapsamına giren öğretim elemanlarının; %33.3’ü kadın, %66.7’si erkektir. Bu bulgulara göre öğretim elemanları cinsiyet bakımından çoğunlukla erkek öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Ayrıca resim-iş öğretmenliği ana bilim dalında çalışmayı daha çok erkeklerin tercih ettikleri söylenebilir.

Tablo-2: Öğretim Elemanlarının Yaş Grubuna Göre Dağılımı

Yaş	Sayı (N)	Yüzde (%)
30 ve daha aşağı	33	12.8
31-40 arası	103	39.9
41 ve daha yukarı	122	47.3
Toplam	258	100.0

Tablo-2’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %12.8’i 30 ve daha aşağı yaş grubuna, %39.9’u 31-40 yaş grubunda, %47.3’ü 41 ve daha yukarı yaş grubunda bulunmaktadır. Bu bulgulara göre öğretim elemanlarının çoğunluğu 41 ve daha yukarı yaş grubunda yer almaktadır.

Tablo-3: Öğretim Elemanlarının Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Hizmet Süresi	Sayı (N)	Yüzde (%)
10 yıl ve aşağı	90	34.9
11-20 yıl arası	89	34.5
21 yıl ve yukarı	79	30.6
Toplam	258	100.0

Tablo-3’te görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %34.9’u 10 yıl ve daha aşağı, %34.5’i 11-20 yıl arası, ve %30.6’sı 21 yıl ve daha yukarı hizmet grubunda yer almaktadırlar. Bu bulgulara göre öğretim elemanlarının çoğunluğu 10 yıl ve aşağı hizmet süresi grubunda yer almaktadır.

Tablo-4: Öğretim Elemanlarının Mezun Olduğu Fakülteleere Göre Dağılımı

Mezun Olduğu Fakülte	Sayı (N)	Yüzde (%)
Eğitim Enstitüsü	20	7.8
Eğitim Fakültesi	164	63.6
Güzel Sanatlar Fakültesi	53	20.5
Yüksek Öğretmen Okulu	1	0.4
Başka	20	7.8
Toplam	258	100.0

Tablo-4’te görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %7.8’i Eğitim Enstitüsü, %63.6’sı Eğitim Fakültesi, %20.5’i Güzel Sanatlar Fakültesi, %0.4’ü Yüksek Öğretmen Okulu ve

%7.8'i başka (Mimarlık vb.) fakültelerden mezundur. Bu bulgulara göre öğretim elemanlarının çoğunluğu Eğitim Fakültesi mezunlarından oluşmaktadır.

Tablo-5: Öğretim Elemanlarının Mezun Olduğu Lisans Ana Sanat Dallarına Göre Dağılımı

Mezun Olduğu Lisans Ana Sanat Dalı	Sayı (N)	Yüzde (%)
Resim	135	52.3
Grafik Tasarım	54	20.9
Heykel	25	9.7
Tekstil Tasarım	8	3.1
Seramik	7	2.7
Geleneksel Türk Sanatları	1	0.4
Özgün Baskı	7	2.7
Endüstriyel Tasarım	3	1.2
Fotoğraf	1	0.4
Başka	17	6.6
Toplam	258	100.0

Tablo-5'te görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %52.3'ü Resim, %20.9'u Grafik Tasarım, %9.7'si Heykel, %3.1'i Tekstil Tasarım, %2.7'si Seramik, %0.4'ü Geleneksel Türk Sanatları, %2.7'si Özgün Baskı, %1.2'si Endüstriyel Tasarım, %0.4'ü Fotoğraf ve %6.6'sı başka (sanat tarihi, mimarlık, desen, animasyon) ana sanat dallarından mezun olmuşlardır. Buna göre öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunu resim ana sanat dalı mezunları oluşturmaktadır.

Tablo-6: Öğretim Elemanlarının Mezun Olduğu Lisansüstü Programına Göre Dağılımı

Mezun Olduğu Lisansüstü Programı	Sayı (N)	Yüzde (%)
Yüksek Lisans	99	38.4
Sanatta Yeterlik	99	38.4
Doktora	20	7.8
Boş	40	15.5
Toplam	258	100.0

Tablo-6'da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %38.4'ü yüksek lisans, %38.4'ü sanatta yeterlik, %7.8'i doktora programından mezun iken %15.5'i lisansüstü eğitimini

tamamlamamış ve kendine uygun seçenek olmadığı için bu soruyu boş bırakmıştır. Bu bulgulara göre yüksek lisans ve doktora mezunu öğretim elemanları eşit sayıda ve çoğunluktadır.

Tablo-7: Öğretim Elemanlarının Çalıştığı Üniversitelere Göre Dağılımı

Çalıştığı Üniversite	Sayı (N)	Yüzde (%)
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	10	3.9
Anadolu Üniversitesi	17	6.6
Atatürk Üniversitesi	13	5.0
Cumhuriyet Üniversitesi	6	2.3
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	5	1.9
Çukurova Üniversitesi	11	4.3
Dicle Üniversitesi	8	3.1
Dokuz Eylül Üniversitesi	17	6.6
Gazi Üniversitesi	33	12.8
İnönü Üniversitesi	11	4.3
Karadeniz Teknik Üniversitesi	10	3.9
Marmara Üniversitesi	12	4.7
Mustafa Kemal Üniversitesi	4	1.6
Niğde Üniversitesi	8	3.1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	21	8.1
Pamukkale Üniversitesi	9	3.5
Selçuk Üniversitesi	13	5.0
Süleyman Demirel Üniversitesi	10	3.9
Trakya Üniversitesi	5	1.9
Uludağ Üniversitesi	26	10.1
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	9	3.5
Toplam	258	100.0

Tablo-7’de görüldüğü gibi açık uçlu olan 7. soruda öğretim elemanlarının; %3.9’u Abant İzzet Baysal Üniversitesi, %6.6’sı Anadolu Üniversitesi, %5.0’ı Atatürk Üniversitesi, %2.3’ü Cumhuriyet Üniversitesi, %1.9’u Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, %4.3’ü Çukurova Üniversitesi, %3.1’i Dicle Üniversitesi, %6.6’sı Dokuz Eylül Üniversitesi, %12.8’i Gazi Üniversitesi, %4.3’ü İnönü Üniversitesi, %3.9’u

Karadeniz Teknik Üniversitesi, %4.7'si Marmara Üniversitesi, %1.6'sı Mustafa Kemal Üniversitesi, %3.5'i Pamukkale Üniversitesi, %5.0'ı Selçuk Üniversitesi, %3.9'u Süleyman Demirel Üniversitesi, %1.9'u Trakya Üniversitesi, %10.1'i Uludağ Üniversitesi ve %3.5'i Yüzüncü Yıl Üniversitesinde çalışmaktadır.

Tablo-8: Öğretim Elemanlarının Akademik Kariyerlerine Göre Dağılımı

Akademik Kariyer	Sayı (N)	Yüzde (%)
Profesör	12	4.7
Doçent	7	2.7
Yardımcı Doçent	90	34.9
Öğretim Görevlisi	96	37.2
Araştırma Görevlisi	29	11.2
Uzman	5	1.9
Okutman	19	7.4
Toplam	258	100.0

Tablo-8'de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %4.7'si profesör, %2.7'si doçent, %34.9'u yardımcı doçent, %37.2'si öğretim görevlisi, %11.2'si araştırma görevlisi, %1.9'u uzman, %7.4'ü okutman olarak görev yapmaktadır. Bu bulgulara göre öğretim elemanlarının birinci derecede çoğunluğunu öğretim görevlileri, ikinci derecede ise yardımcı doçentler oluşturmaktadır. Profesör ve doçentlerin sayıca az olduğu söylenebilir.

3.2. Öğretim Elemanlarının Türkiye'de Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği Ana Bilim Dalları ve Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

İkili Eğitimden Kaynaklanan Temel Sorunların Durumu

Anketin Karşılaşılan Sorunlar bölümünde açık uçlu olarak hazırlanan 5. sorusu "Programınızda II. Öğretim var mı? Varsa II. Öğretimdeki sorunlarınız nelerdir? Maddeler hâlinde yazınız?" şeklinde ifade edilmişti. Öğretim elemanlarının bu soruya verdikleri yanıtlar irdelenerek aşağıdaki şekilde maddeleştirilmiştir:

1- Öğretim elemanlarının yetersizliği ikili eğitimi olan bölümleri olumsuz etkilemektedir.

- 2- Öğretim elemanlarının yoğun ders yükü eğitimde verimsizliğe neden oluyor.
- 3- Sanat eğitimi masrafları yanında II. Öğretimin, öğrenim masrafları öğrenciyi sıkıntıya sokuyor.
- 4- İkinci öğretimde okuyan öğrencilerin yetenek düzeylerinin zayıf olması.
- 5- Öğrenci motivasyonunun sağlanmasında güçlüklerin yaşanması.
- 6- Gereği olan ders ücretlerinin öğretim elemanı tarafından alınamaması.
- 7- Alt yapısı oluşturulmadan ikili öğretimin açılmış olması.
- 8- Öğrencilerin dereceye girip daha az öğrenim harcı yatırmak için nota dayalı çalışmalar yapması.
- 9- Öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun ders ücretinden dolayı ikili öğretimden ders almak istemeleri, eğitimde öncelik olan başarının yükseltilmesini zedeliyor.
- 10- İkili öğretim programları yalnızca parasal bir kaynak olarak tercih ediliyor donanım görmezlikten geliniyor.
- 11- Derslerin ikili öğretimde tam anlamıyla yapılmaması sorunu.
- 12- Mekânların ısınma sorunu derslerin uygulanmasını etkiliyor.
- 13- Uygulamalı derslerin 10 saate kadar olan kısmının ücrete tâbi tutulması, ikili öğretimde ücretsiz derse girmeyi gerektirdiğinden bazı öğretim elemanları bu dersleri almak istemiyor.
- 14- Atölye ve araç gereç yetersizliği derslerin uygulanmasını olumsuz etkiliyor.
- 15- Mesleği olan öğrencilerin sorunları verimi düşürüyor.
- 16- Ders sonu ulaşım sorunları yaşanıyor.
- 17- Beslenme sorunları yaşanıyor.
- 18- Uygulamalı çalışmalarda doğal ışıktan yararlanamama sorunu.
- 19- Öğretim elemanlarının bilimsel çalışma yapmaya zaman bulamama sorunu.
- 20- Güvenlik sorunu.
- 21- Teknisyen bulunmaması sorunu.
- 22- Heyecan ve konsantrasyon eksikliği.
- 23- Bazı üniversitelerde kütüphanelerin mesai bitiminde kapalı olması.

24- Atölyelerin normal eğitim bittikten sonra temizlenmeme sorunu.

25- Bazı fakülte binalarının çevresinde ve atölyelerde ışıklandırmanın yetersizliği.

Bu bulgulara dayalı olarak II. Öğretimde pek çok sorunun olduğu söylenebilir. Bulgu, Özsoy'un (1998) eğitim fakülteleri bünyesinde plânsız bir şekilde resim öğretmenliği bölümlerinin açılması sonucu sanat eğitiminde pek çok sorunla karşılaşılacağı saptaması bu yorumu desteklemektedir. Ayrıca Pekmezci'nin (2002) alt yapısı, yönetim ve eğitim kadrosu sağlanmadan açılan resim-iş öğretmenliği ana bilim dallarının geleceği belirsiz, telâfisi imkânsız sorunlar doğuracağı saptaması ile de desteklenmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

4.1. Sonuçlar

- Türkiye'de Resim-İş Öğretmenliği Ana Bilim Dallarında, yetişen öğrenci sayıları arasında büyük farklılıklar olmamasına karşın, öğretim elemanlarının dağılımlarında büyük farklılıklar olduğu görülmüştür. Örneğin Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim-iş Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 16 profesör, 4 doçent, 8 yardımcı doçent, 12 öğretim görevlisi, 4 araştırma görevlisi görev yapmakta iken, Atatürk Üniversitesi Ağrı Eğitim Fakültesi Resim-iş Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 2 öğretim görevlisi, 2 araştırma görevlisi; Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 2 doçent, 5 öğretim görevlisi, 4 araştırma görevlisi, 1 uzman; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 2 yardımcı doçent, 3 öğretim görevlisi görev yapmaktadır (EK-1). Ayrıca ankete katılan Atatürk Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Onsekizmart Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Niğde Üniversitesi, Trakya Üniversitesi ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğretim elemanları resim-iş öğretmenliği ana bilim dalında görev yapan öğretim elemanlarının sayıca çok yetersiz olduğu görüşündedirler.

- Öğretim elemanları, ikili eğitimi bulunan resim-iş öğretmenliği ana bilim dallarında pek çok sorunla karşı karşıya olduklarını belirtmişlerdir.

4.2. Öneriler

- Üniversitelere göre öğrenci sayıları arasında büyük farklılık olmamasına karşın öğretim elemanlarının sayısı arasında büyük farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Bu durumun ortadan kaldırılabilmesi için, gelişmiş üniversitelerde yetiştirilecek eleman sayıları sadece yetiştirilen üniversitelerin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde sayısal olarak saptanmamalıdır. Gelişmekte olan üniversitelerdeki ihtiyaç göz önünde bulundurularak değerlendirmeler bu doğrultuda yapılmalıdır.
- İkili eğitim uygulamasına geçilmeden önce resim-iş öğretmenliği ana bilim dallarındaki öğretim elemanlarının sayıları, fakültelerin mekân ve araç gereç olanakları göz önünde bulundurulmalıdır. Sanat eğitimi maddeye dayalı bir eğitimidir. Deneme, yanılma ve teori geliştirme birlikte yürütülmektedir. Sanat eğitiminde çağdaş bir eğitim yakalanması için fizikî mekân olanaklarının artırılıp, donanımlı atölyelerin oluşturulması gerekmektedir.

Kaynaklar

- Akalan, G. (2002). *Gazi Eğitim Fakültesi'nin Çağdaş Sanat Eğitimsi Yetiştirmede Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Sanat Eğitimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, 08-09-10 Mayıs.
- Balcı, A. (1997). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*. 2. Basım. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Cömert, M. (2002). *Yaparak Yaşayarak Öğrenme*, Sanat Eğitimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 08-09-10 Mayıs.
- Çilenti, M. (1984). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*, Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Gençaydın, Z. (2002). *Sanat Eğitimsi Yetiştirmede G.E.E. Resim-İş Bölümünün Yeri ve Bugünkü Durumu Üstüne*, Sanat Eğitimi Sempozyumu, G.Ü.Gazi Eğitim Fakültesi 08-09-10 Mayıs.
- İşbilen, A. (2002). *Türkiye'de Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme*, Sanat Eğitimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 08-09-10 Mayıs.

- Karasar, N. (1991). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd. Şti.
- Küçükahmet, L. (1986). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Odabaşı, H. (1986). *Yaratıcılık*, I. Ulusal Eğitim Sempozyumu , M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi 24-30 Kasım.
- ÖSYM. (2001). *ÖSYM 2001 Kılavuzu*, Ankara: ÖSYM.
- Özsoy, V. (1998). Yetmişbeşinci Yılda Sanat Eğitimi ve Öğretimi (Resim-İş Eğitimi), *Millî Eğitim*, 139, Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
- Pekmezci, H. (2002). *Eğitim-Sanat Eğitimi-Nitelikli İnsan Eğitimi* Sanat Eğitimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, 08-09-10 Mayıs.
- Sözer, E. (1996). Üniversitelerde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, (2), 8-19.
- Türkoğlu, P. (1997). *Tonguç ve Enstitüleri*. I.Baskı, İstanbul: Yapı-Kredi yayımları.

Ekler**Ek-1**

Türkiye’de Resim-İş Öğretmeni Yetiştiren Fakültelerin Öğrenci Kontenjanları ve Öğretim Elemanlarının Sayıları (2001-2002)

Üniversite/Fakülte/Bölüm/Ana Bilim Dalı	Öğrenci Kontenjanı	Öğretim Elemanları
Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Bolu) Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Ana Bilim Dalı	B.Ö: 40 İ.Ö : 40	Prof: 1 Yard. Doç.: 5 Öğr.gör.: 5 Ar. Gör.: 1
Anadolu Üniversitesi (Eskişehir) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö:40 İ.Ö :Yok	Prof: 2 Yard. Doç.: 9 Öğr.gör.: 4 Ar. Gör.: 2 Uzman: 1
Atatürk Üniversitesi (Erzurum) Kâzım karabekir eğitim fakültesi Güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 50 İ.Ö : 50	Yard. Doç.: 1 Öğr.gör.: 8 Ar. Gör.:3 Okutman: 1
Atatürk Üniversitesi (AĞRI) Ağrı eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 45 İ.Ö : Yok	Öğr.gör.: 2 Ar. Gör.: 2
Cumhuriyet Üniversitesi (Sivas) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 45 İ.Ö : Yok	Yard. Doç.: 3 Öğr.gör.: 3
Onsekiz mart Üniversitesi (Çanakkale) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 30 İ.Ö : Yok	Yard. Doç.: 2 Öğr.gör.: 3
Çukurova üniversitesi (Adana) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 40 İ.Ö : Yok	Yard. Doç.: 4 Öğr.gör.: 10 Ar. Gör.: 1
Dicle üniversitesi (Diyarbakır) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 30 İ.Ö : 30	Doç.: 1 Yard. Doç.: 1 Öğr.gör.: 5 Ar. Gör.: 4 Uzman: 1
Dokuz eylül üniversitesi (İzmir) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 80 İ.Ö : Yok	Prof: 3 Yard. Doç.: 9 Öğr.gör.: 4 Ar. Gör.:4
Gazi Üniversitesi (Ankara) Gazi eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 90 İ.Ö : 60	Prof. Dr.: 1 Doç. Dr.: 3 Yard. Doç. Dr.: 3 Yard. Doç.: 16 Öğr.gör.: 10 Ar. Gör.: 3
İnönü Üniversitesi (Malatya) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 50 İ.Ö : 40	Doç. Dr.: 1 Yard. Doç.: 3 Öğr.gör.: 1 Ar. Gör.: 1 Okutman: 1

Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon) Fatih eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 60 İ.Ö : 60	Yard. Doç.: 2 Öğr. Gör.: 7 Ar. Gör.: 2
Marmara Üniversitesi (İstanbul) Atatürk eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 120 İ.Ö : Yok	Prof. Dr.: 13 Prof.: 3 Doç. Dr. : 4 Yard. Doç. Dr.: 8 Öğr. Gör.: 12 Ar. Gör.: 4
Mustafa Kemal Üniversitesi (Hatay) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 30 İ.Ö : Yok	Prof. Dr.: 1 Yard. Doç.: 1 Öğr. Gör.: 2 Ar. Gör.: 2
Niğde Üniversitesi (Niğde) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 30 İ.Ö : 30	Yard. Doç.: 1 Öğr. Gör.: 6 Ar. Gör.: 2
Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 50 İ.Ö : 50	Doç.: 2 Yard. Doç.: 12 Öğr. Gör.: 4 Ar. Gör.: 4 Uzman: 1
Pamukkale Üniversitesi (Denizli) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 30 İ.Ö : 30	Prof. Dr.: 1 Yard. Doç.: 3 Öğr. Gör.: 4 Ar. Gör.: 3
Selçuk Üniversitesi (Konya) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 40 İ.Ö : 40	Yard. Doç. Dr.: 7 Yar. Doç.: 3 Öğr. Gör.: 1 Ar. Gör.: 2 Okutman: 1
Süleyman Demirel Üniversitesi (Burdur) Burdur eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 45 İ.Ö : Yok	Prof.: 1 Yard. Doç.: 3 Öğr. Gör.: 1 Ar. Gör.: 3 Okutman: 1 Uzman: 1
Trakya Üniversitesi (Edirne) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 30 İ.Ö : Yok	Yard. Doç.: 2 Öğr. Gör.: 5
Uludağ üniversitesi (Bursa) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 70 İ.Ö : 50	Prof. Dr.: 1 Yard. Doç.: 4 Öğr. Gör.: 13 Okutman: 8
Yüzüncü Yıl Üniversitesi (Van) Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü Resim iş eğitimi ana bilim dalı	B.Ö: 40 İ.Ö : 30	Yard. Doç. Dr.: 1 Yar. Doç.: 1 Öğr. Gör.: 6 Ar. Gör.: 1

B.Ö.: Birinci Öğretim; İ.Ö.: İkinci Öğretim